

Проблеми інноваційного розвитку інститутів спільного інвестування

Інноваційна модель розвитку економіки країни потребує комплексного підходу, важливим аспектом якого є управління фінансами інститутів спільного інвестування. Практика розвинених країн визначає, що інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди та страхові компанії є провідними фінансовими акумуляторами та диверсифікаторами, які зберігаючи та примножуючи кошти індивідуальних інвесторів перетворюють їх на інвестиційний ресурс.

Закон України «Про інститути спільного інвестування», який вступив в дію з 1 січня 2014 року має наступні новації: розширені види інститутів спільного інвестування, чітко регламентовані механізми створення та діяльності корпоративних фондів, їх діяльність виведена з під юрисдикції Закону України «Про акціонерні товариства», удосконалено порядок придбання і викупу цінних паперів, посилено вимоги до прозорості і розкриття інститутом спільного інвестування інформації про свою діяльність та інше [1].

Позитивне правове та фіскальне середовище стимулює діяльність інститутів спільного інвестування, а продовження податкових пільг є важливою складовою формування інноваційного середовища. Проте, в 2012-2013 роках розвиток фінансових інститутів з управління активами відбувався під тиском змін податкового і фінансового законодавства.

З 1 січня 2015 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України і деякі закони України (стосовно податкової реформи)» (№71 від 28.12.2014 року), згідно якого розділ III ПКУ «Податок на прибуток підприємств» викладено у новій редакції. Замість визначення доходів та витрат звітного періоду за даними податкового обліку запроваджено новий порядок, що ґрунтується на фінансовому результаті до оподаткування (прибутку

або збитку), визначеному у фінансовій звітності платника податку, який коригується на визначені Податковим кодексом України різниці.

Особливості оподаткування інститутів спільного інвестування та суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення викладені у пункті 141.6 Податкового кодексу України та передбачають, що звільняються від оподаткування кошти спільного інвестування, а саме: кошти, внесені засновниками корпоративного фонду, кошти та інші активи, залучені від учасників інституту спільного інвестування, доходи від здійснення операцій з активами інституту спільного інвестування, доходи, нараховані за активами інституту спільного інвестування, та інші доходи від діяльності інституту спільного інвестування (відсотки за позиками, орендні (лізингові) платежі, роялті тощо) [2].

При цьому при виплаті коштів учасникам ІСІ під час викупу цінних паперів ІСІ емітентом або за розрахунками внаслідок ліквідації ІСІ, оподаткування фінансових результатів здійснюється на загальних засадах, передбачених ПКУ: інвестори - юридичні особи включають отриманий прибуток до об'єкта оподаткування податком на прибуток (18%), а інвестори – фізичні особи сплачують податок з інвестиційного прибутку (20%).

Притаманні економіці України високі інвестиційні ризики, фінансова криза у поєднанні з воєнною агресією призвели до відтоку капіталу з країни, банківської паніки, витоку коштів із фінансового сектору. Так, з у період з 2010 по 2016 рік ліквідовано 72 банки (кількість банків скоротилася з 181 до 109 станом на 10.06.2016 р.), зменшилася кількість недержавних пенсійних фондів з 81 до 70 в період з 2013 по 2016 рік, кількість інститутів спільного інвестування немає значної тенденції до скорочення, проте заслуговують на увагу наступні структурні зміни. Станом на 10.06.2016 рік кількість ІСІ становила 1166, із них венчурних фондів – 991, що становить 93%.

За дослідженням Зимовця В.В. Даниленка А.І. та Шелудька Н.М. специфіка фінансових відносин визначається домінуванням закритих інвестиційних фондів венчурного типу, до яких не встановлено вимог диверсифікації, які інвестують кошти у боргові зобов'язання, векселі, нерухомість та «сміттєві» цінні папери

(не допущені до торгів на фондових біржах) [3]. Відповідно до законодавства фізичні особи можуть бути учасником венчурного фонду за умови придбання цінних паперів на суму не менше ніж 1500 мінімальних заробітних плат у місячному розмірі, встановленому законом на 1 січня 2014 року, що становить 1827 тис. грн. Дана вимога призвела до домінування юридичних осіб серед учасників венчурних фондів, на які припадає 95% вартості чистих активів. Науковці стверджують про використання ІСІ як інструменту ухилення від оподаткування та здійснення непрозорих фінансових операцій з цінними паперами та іншими фінансовими активами.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про інститути спільного інвестування» [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/page>
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Даниленко, А. І., В. В. Зимовець, Н. М. Шелудько. "Декапіталізація фінансового сектора економіки України: причини і наслідки." Економіка і прогнозування 4 (2015): 7-28

УДК 338.26

Серьогін С.С.,

*канд. наук з держ. управління, доцент кафедри фінансів
Університету митної справи та фінансів*

Прогнозні оцінки інноваційного розвитку України

Національні інтереси України вимагають негайних та ефективних заходів, спрямованих на збереження її науково-технологічного потенціалу, забезпечення ефективнішого його використання для подолання кризових явищ у економічному та соціальному розвитку[1].

В Україні відсутній дієвий механізм інвестування масштабних технологічних змін. Державні науково-технічні програми часто не забезпечують досягнення конкретних кінцевих результатів.